

Uudenmaan liitto
Nylands förbund

UUDENMAAN KULTTUURISTRATEGIA 2025

Uudenmaan liiton julkaisu E 165 - 2016

Uudenmaan liiton julkaisu E 165 - 2016
ISBN 978-952-448-444-2
ISSN 2341-8885 (pdf)

Ulkoasu: Milla Aalto

Valokuvat: Tuula Palaste-Eerola. Sivun 16 kuva torvensoittajista: Vantaan kaupunginmuseo.

Verkojulkaisu
Helsinki 2016

Uudenmaan liitto // Nylands förbund // Uusimaa Regional Council // Helsinki-Uusimaa Region

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi

KUVAILULEHTI

Julkaisun nimi

Uudenmaan kulttuuristrategia 2025

Julkaisija

Uudenmaan liitto

Raportin laatija

Taidehallinnon professori Timo Cantell, Sibelius-Akatemia (2008). Päivitys: Uudenmaan kulttuuriasiain asiantuntijaryhmä ja erityisasiantuntija Tarja Haili (2015).

Julkaisusarjan nimi ja sarjanumero

Uudenmaan liiton julkaisuja E 165

Julkaisu aika

2016

ISBN ja ISSN

978-952-448-444-2, 1236-8885 (pdf)

Kieli

suomi

Sivuja

24

Tiivistelmä

Uudenmaan liiton maakuntahallitus hyväksyi maakunnan ensimmäisen kulttuuristrategian elokuussa 2008. Tämä uusi strategia on edellisen päivitys.

Uudenmaan kulttuuristrategia tuo esiin kulttuurialojen merkitystä maakunnan kehittämislle erityisesti Uudellamaalla ja miten se voi vahvistaa Uudenmaan mahdollisuuksia kiristyvässä kilpailussa.

Strategiassa päivitety vision mukaan vuonna 2025 Uusimaa on vahvan kasvun maakunta, jossa luovaan osaamiseen perustuva yritystoiminta on olennainen osa alueen elinkeinorakennetta ja työllisyyttä. Taide ja kulttuuri vahvistavat uusmaalaisten identiteettiä, yhdenvertaisuutta ja yhteisöllisyyttä arjen hyvinvoinnin perustana.

Kulttuuri nähdään tässä strategiassa mahdollisuutena, jonka avulla voidaan vastata useisiin Uuttamaata kohtaaviin haasteisiin. Huomion kohteena ovat erityisesti kulttuurin taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset merkitykset. Kulttuurialat ovat Uudenmaan keskeinen menestystekijä, jonka merkityksiä ei vielä kukaan tunnista riittävästi, mutta joka tulee nousta huomattavaan rooliin.

Tämä strategia on kirjoitettu kulttuurialan eri toimijoille ja erityisesti niille monille tahoille, jotka voivat hyötyä monin eri tavoin kulttuurialojen mahdollisuuksista strategiassa esitetyn jäsenyyksen mukaisesti. Kulttuuristrategia osoittaa, että kulttuurialat tukevat monialaisesti maakunnan kehittämistä.

Avainsanat (asiasanat)

maakunta, taide, kulttuuri, Uusimaa, aluekehitys, aluepolitiikka, kaupunkipolitiikka, talous, hyvinvointi, kulttuuriteollisuus

Huomautuksia

Julkaisusta löytyy pdf-versio kotisivuiltamme www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut

PRESENTATIONSBLAD

Publikation

Kulturstrategi för Nyland 2025

Författare

Nylands förbund

Rapporten är utarbetad av

Professor Timo Cantell, Sibelius-Akademien (2008) Uppdatering: Nylands sakkunniggrupp för kultur och sakkunnig Tarja Haili (2015).

Seriens namn och nummer

Nylands förbunds publikationer E 165

Utgivningsdatum

2016

ISBN och ISSN

978-952-448-444-2, 1236-8885 (pdf)

Språk

finska

Sidor

24

Sammanfattning

Nylands förbunds landskapsstyrelse godkände landskapets första kulturstrategi i augusti 2008. Den här strategin är en uppdatering av den tidigare kulturstrategin.

Kulturstrategin för Nyland presenterar vilken betydelse kulturbranschen har för landskapets utveckling, i synnerhet i Nyland, samt hur den kan stärka Nylands möjligheter i den allt hårdare konkurrensen.

Enligt visionen som uppdaterats för strategin är Nyland 2025 ett landskap med kraftig tillväxt, där företagsverksamhet baserad på kreativt kunnande utgör en väsentlig del av områdets näringsstruktur och sysselsättning. Konst och kultur stärker nylänningarnas identitet, jämlikhet och gemenskap som en god grund för välmående i vardagen.

Kulturen ses i den här strategin som en möjlighet med vilken det går att svara på flera utmaningar som Nyland möter. Fokus ligger speciellt på kulturens ekonomiska, sociala och konstnärliga betydelser. Kulturbranschen är en central framgångsfaktor för Nyland. Dess betydelse känns ännu inte igen i tillräckligt hög grad men den borde få en framträdande roll.

Den här strategin har skrivits för de olika aktörerna inom kulturbranschen och i synnerhet för de många sektorer som kan ha nytta av kulturbranschens möjligheter enligt strategins disposition. Strategin visar att kulturbranschen stöder landskapets utveckling inom många olika sektorer

Nyckelord (ämnesord)

landskap, konst, kultur, Nyland, regionutveckling, regionpolitik, stadspolitik, ekonomi, välfärd, kulturindustri

Övriga uppgifter

Publikationen finns i pdf-version på vår webbplats www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut

SUMMARY

Title

The cultural strategy of the Helsinki-Uusimaa Region

Author(s)

Uusimaa Regional Council

Report written by

Mr Timo Cantell, Professor in Arts Management, Sibelius Academy (2008) and updated by the Helsinki-Uusimaa Regional Cultural Group and Ms Tarja Haili, Senior Advisor (2015).

Title of series and publication no.

Publication of the Uusimaa Regional Council E 165

Date of publication

2016

ISBN och ISSN

978-952-448-444-2, 1236-8885 (pdf)

Language of publication

Finnish

No. of pages

24

Abstract

The cultural strategy of the Helsinki-Uusimaa Region outlines the significance of culture for regional development. It also indicates how the Region's possibilities can improve in an increasingly competitive world.

Culture is seen as a strategic possibility that can assist with many of the challenges facing Helsinki-Uusimaa. The financial and social aspects of culture are particular areas of interest. The cultural industry is a vital success factor for the Helsinki-Uusimaa Region. However, its impact is still not recognized at a satisfactory level and needs to rise to a greater level of acknowledgement.

According to the updated vision in the Strategy, Helsinki-Uusimaa as a creative competence-based region with growth and business, is enabling a regional business structure and various employment opportunities.

Art and culture strengthen identity, equality and community spirit in the everyday life of the Helsinki-Uusimaa Region offering a good basis for general well-being of the population.

When carrying out the vision, important is the meaning of culture in relation to

- the well-being of the people of the Region
- the competitiveness and attractiveness of the Region
- the strengthening of multiculturalism
- versatile business and employment
- art as an independent expression of creativity, as well as the meaning of 'cultural environment' in the Region.

This strategy has been written for various cultural facilitators and especially for all those who, in many ways, can gain from the possibilities of the cultural industry, according to the classification given in the Strategy. The strategy shows that cultural industry indeed is an important support for regional development.

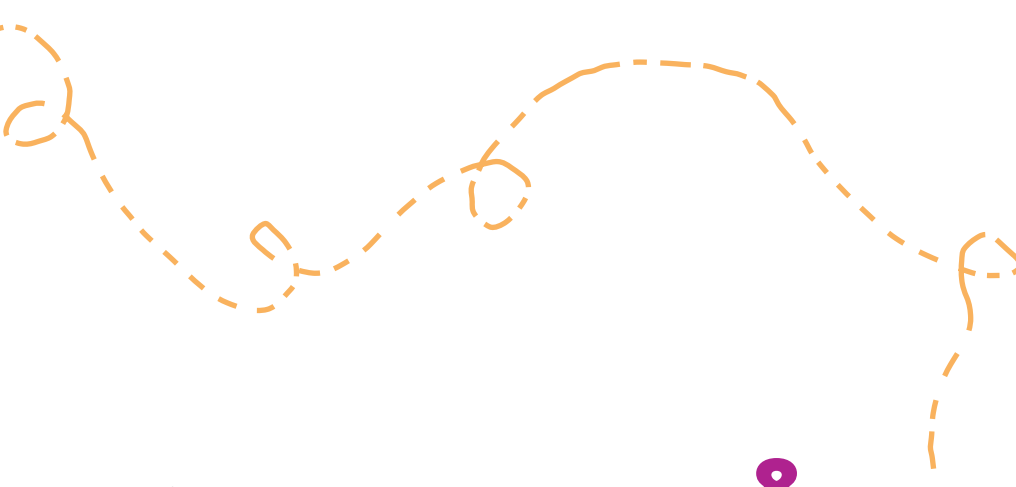
Key words

Region, arts, culture, Helsinki-Uusimaa, regional development, regional policy, urban policy, economy, welfare, cultural industry

Note

A PDF version of the publication can be found on our website: www.uudenmaanliitto.fi/julkaisut. The publication is published in Finnish.

SISÄLLYS

1. Kulttuuri, Uudenmaan voima	8
2. Kulttuuriala osana aluekehitystä	10
3. Visio	12
4. Uudenmaan liiton roolit kulttuuristrategian luonnissa	14
5. Tehdään yhdessä!	16
LIITE 1: Kulttuuristrategian toimenpide-ehdotukset	18
LIITE 2: Kulttuuristrategian laadintaan osallistuneet	20

TAIDE JA KULTTUURI VAHVISTAVAT
UUSMAALAISTEN IDENTITEETTIÄ,
YHDENVERTAISUUTTA JA
YHTEISÖLLISYYTTÄ ARJEN
HYVINVOINNIN PERUSTANA.

1. KULTTUURI, UUDENMAAN VOIMA

Uudellamaalla kulttuurilla on vahva sija asukkaiden arjessa, elinkeinojen kehittämisessä ja kaikessa vuorovaikutuksessa. Uudellamaalla kulttuuristrategia kokoaa näkemyksiä kulttuurin moninaisista tavoista tukea maakunnan kehittämistä. Kulttuurinen strategiatyö on osa Uudenmaan liiton aluekehittämistyötä. Tämän asiakirjan päivityksestä on vastannut liiton asiantuntijaryhmä Vantaan kulttuurijohtaja Annukka Larkion johdolla. Asiantuntijaryhmän työllä on merkittävä rooli sekä asiakirjan valmistumisessa, toteutuksessa että seurannassa.

Uudenmaan maakuntahallituksen hyväksyttyä maakunnan ensimmäisen kulttuuristrategian elokuussa 2008 on yhteiskunnallisessa ja kulttuurisessa kentässä tapahtunut runsaasti muutoksia. Kulttuurin asema osana yhteiskunnallista kehitystä on viime aikoina korostunut. Terminä kulttuuri on moninainen viitaten erilaisiin asioihin jopa siinä määrin, että termistä on vaikea saada

kunnollista otetta. Maakunnan etu on käsittää kulttuuri sen laajassa merkityksessä.

Tämän strategian tavoitteena on jäsentää kulttuurin merkityksiä, vaikuttavuutta ja roolia aluekehittämisen näkökulmasta Uudellamaalla. Tavoitteina on myös vahvistaa maakunnan positiivista kehitystä tukevia sisältötuotantoja sekä lisätä keinoja ymmärtää kulttuurin mahdollisuuksia maakunnassa.

Vuonna 2015 asiakirjaa päivitettäessä ovat julkishallinnon toimijat ja elinkeinot alkaneet löytää luovien alojen voiman ja käsitys kulttuurin ja taiteiden rikastuttavasta ja yhteiskunnallisesti olennaisesta merkityksestä on vahvistunut. Uuden näkeminen, kokeminen ja luominen tuovat yhtä lailla yksittäisen kansalaisen, vierailijan, yrityksen kuin organisaatioiden arkeen arvoa, jolle tässä taloustilanteessa on sijansa.

Vapaamuotoinen kulttuurin harrastaminen on saanut uusia, merkittäviä muotoja. Pop up- ja flash

mob -tapahtumat ovat innostaneet uusia ryhmiä toimimaan ja elävöittävät arkea. Tapa tehdä, luoda ja organisoidua tuotantoihin uusilla tavoilla on haastanut julkisorganisaatiot ja kulttuurin rahoittajat löytämään uusia, joustavampia muotoja tukea kulttuuria ja taiteita.

Kulttuurin korkein koulutus on rakenteellisesti organisoinut uudelleen Taideyliopiston ja Aalto-yliopiston toiminnan käynnistyttyä. Liike-elämän ja luovien alojen yhteistyö Uudellamaalla on aktiivista ja suuntausta on edelleen syytä vahvistaa.

Kulttuuriviennissä ja -teollisuudessa Suomella on vielä matkaa kansainvälisiin toimijoihin. Jos missä, Uudellamaalla tämä kiri on mahdollista toteuttaa. Viime aikoina niin kansallista kuin kansainvälistäkin huomiota ovat saaneet tulkinat kulttuurista osana luovuus- ja innovaatiopolitiikkaa. Esimerkiksi opetus- ja kulttuuriministeriö on tehnyt esityksen luovuuden, osaamisen ja innovatiivisuuden politiikkaohjelmasta, johon

pohjautuen valtakunnalliset kokeilut ja selvitykset ovat vahvistaneet taiteen ja kulttuurin positiivisista ja edullisista hyvinvointia lisäävistä vaikutuksista.

Voimakas maahanmuutto haastaa kantaväestöä ymmärtämään omaa kulttuuriaan paremmin ja samalla opettamaan uusille asukkaille kulttuuriamme ja tapojemme taustoja yhtä lailla kuin opettelemaan itse ymmärtämään uusia tapoja ja kulttuureja. Tätä yhteiskunnallisesti arvokasta vuorovaikutusta on syytä tukea tulevinä vuosina.

Annukka Larkio, kulttuurijohtaja,
Vantaan kaupunki, Uudenmaan kulttuuri-
asiantuntijaryhmän puheenjohtaja

Juha Eskelinen, aluekehittämisen johtaja,
Uudenmaan liitto

2. KULTTUURIALA OSANA ALUEKEHITYSTÄ

Eurooppalaisen kulttuuripolitiikan lasketaan alkaneen vasta toisen maailmansodan jälkeen 1940-luvulla. Varhaisvaiheissa vallitsi varsin elitistinen ja konservatiivinen käsitys erilaisista hierarkioista ”vakavan” ja ”populaarin” välillä, jossa painopiste perinteiden suojelussa. Kulttuuri-termi viittasi lähinnä taiteisiin. Viimeistään 1960-luvulla käsitys kulttuurista on laajentunut kattamaan laavammin ihmisten elämäntapoihin liittyviä seikkoja: maahanmuuttajia alettiin huomioida ja populaaria kulttuuria ymmärtää.

Kenties tärkein kulttuuripoliittinen muutos on tapahtunut 1980-luvulla kulttuurin taloudellisten merkitysten tutkimuksen myötä. Näkökulma on laajentunut myös kulttuurin välineellisiin merkityksiin, eli kulttuurialan tuottamiin taloudellisiin hyötyihin ja kulttuurin aineettomiin merkityksiin maiden, alueiden ja paikkakuntien imagon ja hyvinvointilottuvuuden tukijana. Vuoteen 2014 mennessä kulttuuriammateissa toimivien integraatio muille toimialoille on jo arkea. Kulttuurista on tullut näin ollen monialaisesti vaikuttava aluekehityksen elementti.¹

Käsitys kulttuurin vaikuttavuudesta on merkittävästi laventunut, kun on alettu nähdä kulttuurin hyvinvointi- ja terveysvaikutusten lisäksi myös monialaiset taloudelliset merkitykset. Puhutaan kulttuuriteollisuudesta ja luovista aloista uusin painoituksin. Jälkitekollisen yhteiskunnan tulevaisuus kirjataan nyt kulttuurisin termein, mikä näkyy niin elinkeinostrategioissa kuin innovaatiivisuus-keskusteluissa. Kulttuuritoimialojen seuranta ja tilastointia on tarpeen harmonisoida. Maakunnan etu on vahvistaa tilastollinen seuranta mahdollisimman vertailukelpoiseksi toimialan sisällä, toimijoiden kehittämistyötä tukien sekä muihin toimialoihin nähden.

Termi kulttuuri on varsin vaikeasti määriteltävissä, siksi tässä strategiassa termiä on käsitelty sen eri merkitysten kautta. Näin korostuu näkemys kulttuurista:

1. **elämäntapoihin liittyvänä laajana kokonaisuutena,**
2. **taiteina ja taidealojen toimintoina,**
3. **osana elinkeinopolitiikkaa ja hyvinvointinäkökulmaa.**

Uudellamaalla ollaan tämä keskustelun ytimessä Suomessa, sillä juuri tässä maakunnassa näkyy kulttuuripoliittisen toiminnan koko kirjo sekä sen avaamat tulevaisuuden mahdollisuudet. Viime vuosien innovaatioihin voidaan lukea kansallisen Terveyttä kulttuurista –toiminnan vakiintuminen ja kulttuurin merkitysten avautuminen paitsi yhteisöllisyyden, arjen toimintojen ja ympäristöjen edistäjänä, myös vahvasti yhteiskunnallisen osallisuuden vahvistajana. Samoin taiteiden ja kulttuurin vaikuttavuus tunnustetaan sosiaali- ja terveydenhuollon välineinä, puhumattakaan taiteen ja kulttuurin merkityksistä työhyvinvoinnin lisääjänä.

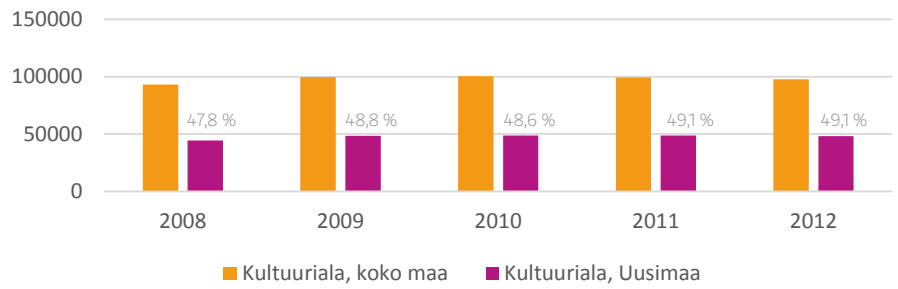
Uudenmaan kulttuuristrategia tukee Uusimaa-ohjelmassa esiteltyjen maakunnan kehittämistojen ohjaavia strategisia valintoja monialaisin, usein erittäinkin kustannustehokkain keinoin: Älykäs kasvu, toimivan arjen hyvinvointitekijät ja monimuotoisen, kestävän luonnontalouden kehittäminen mahdollistuvat kulttuuristrategian arvoihin tukeutuessaan.

Kulttuuripolitiikan kehityksen voi tiivistää siten, että kulttuuriset näkemykset ja politiikat tulee jakaa vaikutuspohjaisesti seuraaviin alueisiin:

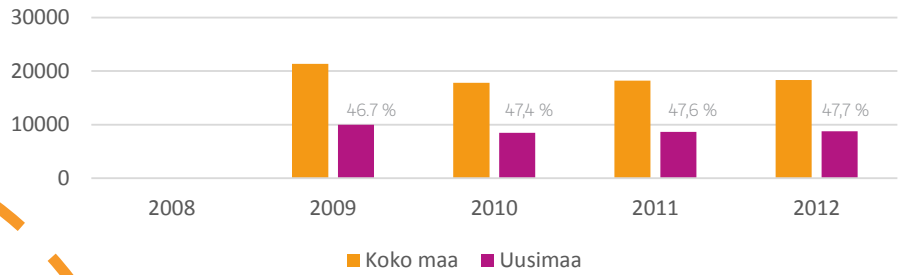
- **taidepolitiikka** (arts policy)
- **kulttuuriteollisuuspolitiikka** (creative industries)
- **kulttuurinen alue- ja metropolipolitiikka** (civil society measures) sekä
- **kulttuuriympäristöpolitiikka** (culture environment policy)

¹ http://www.stat.fi/til/klt/2014/01/klt_2014_01_2015-08-27_fi.pdf

Kulttuurialojen työllinen työvoima

Kulttuurialan yritysten toimipaikat

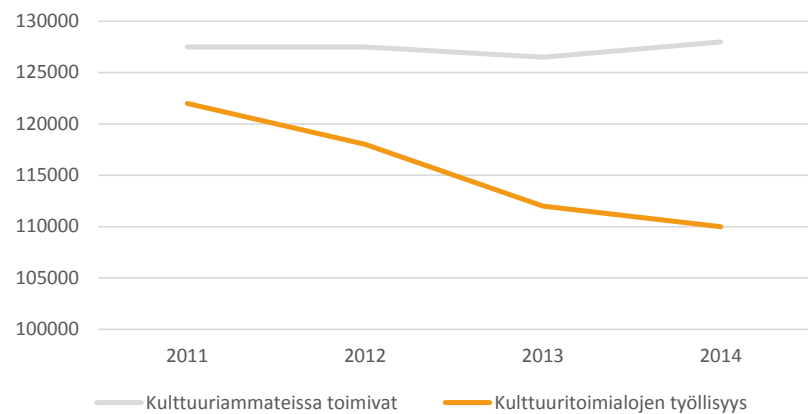
Lähde: Tilastokeskus. TOL2002, 2009 alkaen TOL2008.

Kulttuuritoimialojen bruttoarvonlisäys

	2008	2009	2010	2011	2012
Koko talous, Suomi mrd. euroa	170,4	158,3	163,6	170,5	172,4
Kulttuuritoimialat mrd. euroa	6,1	5,7	5,4	5,5	5,5
Kulttuuritoimialat %	3,6	3,6	3,3	3,2	3,2

Lähde: Tilastokeskus

Kulttuuriammattien ja -toimialojen työlliset

Tilastokeskuksen Kulttuurityövoima Suomessa -tilaston mukaan vuodesta 2011 vuoteen 2014 on kulttuuriammateissa toimivien määrä kasvanut, vaikka samaan aikaan kulttuuritoimialojen työllisyysmäärä selvästi laskenut. Ilmiö osoittaa, että kulttuurin poikkileikkaavuus näkyy kulttuuritoimijoiden työllistymisessä myös muille kuin perinteisille kulttuurialoille.

3. VISIO

VUONNA 2025 UUSIMAA ON VAHVAN KASVUN MAAKUNTA, JOSSA LUOVAAN OSAAMISEEN PERUSTUVA YRITYSTOIMINTA ON OLENNAINEN OSA ALUEEN ELINKEINORAKENNETTA JA TYÖLLISYYTTÄ.

TAIDE JA KULTTUURI VAHVISTAVAT UUSMAALAISTEN IDENTITEETTIÄ, YHDENVERTAISUUTTA JA YHTEISÖLLISYYTTÄ ARJEN HYVINVOINNIN PERUSTANA.

Uudenmaan
kulttuuristrategian
tavoitteet:

KULTTUURITALOUDEN VOIMA

Uusimaa kukoistaa vahvojen taiteiden ja kulttuurin myötä

- Aktiiviset kulttuuritoiminta, luovat alat ja kulttuurinen vuorovaikutus ovat tulevaisuuden osaamisen, kehittymisen sekä elinkeinoelämän merkittävä voimavara.
- Yhteistyö ja kumppanuus elinkeinoelämän kanssa lisäävät maakunnan aineetonta arvonluontia, kasvua ja työpaikkoja alueelle.
- Hyvinvointi ja tasapainoinen arki sitouttaa yhteisöön ja asuinalueeseen.

TAITEEN JA KULTTUURIN VAPAAUS

Uusmaalaisena opin, koen ja luon taidetta

- Luovuus on yksilön hyvinvoinnin perustaa.
- Luovuuden vahvistaminen koko elinkaaren ajan tukee toimivaa arkea, yksilön ja alueen kasvun mahdollisuuksia.

YHDENVERTAISUUDEN KASVUALUSTA

Uusmaalaisuus elää ja voimaantuu kulttuurista

- Luovan toiminnan, taiteiden ammatinharjoittamisen ja harrastajan tulotasosta riippumattomien kulttuurin harrastamisen edellytysten lisääminen tukee alueen kestävää monimuotoisuutta.

VASTUU KULTTUURIYMPÄRISTÖISTÄ

Aineeton ja aineellinen Uusimaa kehittyvät suunnitelmallisesti

- Luovuutta tukeva, suunniteltu ja arvokas ympäristö vahvistaa kestävä kehitystä.

4. UUDENMAAN LIITON ROOLIT KULTTUURISTRATEGIAN LUONNISSA

Määritelmä on kirjattu 25.08.2008 erillisen selvitystyöryhmän pohjalta.

Tämä strategia myötäilee edellisen strategian linjauksia siten, että siinä määritellään Uudenmaan liiton roolit alueen kulttuuri- ja taide-elämässä seuraavasti:

Strateginen rooli:

- Kulttuuri alueen kehittämisen elementtinä
- Metropolipolitiikka
- Kulttuurisen ekosysteemin tunnistaminen; metropolialueen keskuksen ja sen eri vyöhykkeiden välisen yhteistyön tiivistämisen ja erikoistumisen vahvistaminen

Taktinen/poliittinen rooli:

- Alueen kulttuurin edunvalvonta kansallisella tasolla
- Kansainvälinen yhteistyö

Toiminnallinen rooli:

- Kulttuuritoimijoiden verkottaminen
- Aktiivinen toimija innostamaan alueen tekijöitä
- Maakunnallisen kulttuuritiedon kokoaminen, tuottaminen ja jalostaminen
- Tiedotus- ja koulutustoiminta alueen päättäjille ja kulttuuritoimijoille
- Maakunnan kulttuurirakenteiden selvittäminen ja niiden kehityksen tukeminen konsulttoimalla, koordinoimalla ja suoralla tuella
- Kulttuuriklinikka; apu kulttuuritoimijoille viranomaismenettelyissä, rahoituksessa ja verkostoitumisessa

5. TEHDÄÄN YHDESSÄ!

Maakunnan kulttuurinen visio on ohjaa Uudenmaan kulttuuristrategiaa siten, että kulttuuri ja luovat alat nähdään maakunnan keskeisenä kehittämistekijänä mahdollistaen mm. Uudenmaan kehittämisasiakirjojen, kuten Uusimaa-ohjelman sisältöjen toteuttamisessa.

Alueen yhteiset linjaukset ovat kaikkien alueen toimijoiden käytettävissä ja toteutuakseen edellyttääkin laajaa toimeenpanoa.

Uusimaa on kulttuurialalla maamme johtava maakunta, johon alan työpaikat, työvoima kuin liikevaihtokin keskittyvät. Tämän vahvuuden tunnistaminen ja sen hyödyntäminen monin eri tavoin ovat tämän strategian perusta.

Kulttuurin merkitys aluekehittämisessä korostuu sekä yksilö- että yhteisönäkökulmista. Osallistumisen ja onnistumisen kokemuksista kumpuava elämyksellisyys ja ilo luovat energiaa ja yhteisöllistä pääomaa, kuten positiivisia sosiaalisia verkostoja ja yhteenkuuluvuuden tunnetta.

Yhteisen tekemisen lisääntyessä ennakkoluulot vähenevät.

Kulttuurisista näkemyksistä on johdettu maakunnallisen kulttuuristrategian toimintalinjat taidepolitiikasta, kulttuuriteollisuuspolitiikasta sekä kulttuurisesta alue- ja metropolipolitiikasta. Jokaiselle näistä esitetään keskeiset toimintalinjat ja painopisteet. Lisäksi korostetaan määrätietoisesti kehitettyjen kulttuuriympäristöjen merkitystä.

Esiin nostettujen teemojen kautta laaditaan myös toimenpidesuunnitelma ehdotuksineen siitä, kuinka Uudellamaalla voidaan kulttuuristrategian avulla vastata tässä esitetyn vision mukaisiin kysymyksiin alueen kilpailukyvyistä, imagosta, monikulttuurisuudesta ja yhteisöllisyydestä. Yhdessä jäsenkuntien kanssa laaditaan kulttuuristrategian tavoitteiden seurantaan aktivoivat tuloskortit Uusimaa-ohjelman tavoitteiden pohjalta.

LIITE 1: Kulttuuristrategian toimenpide-ehdotukset

Kirjaukset toimivat ohjeellisina esimerkkeinä toimintalohkoista. Tavoitteena on toteuttaa 2016-2017 Uudenmaan kulttuurinen toimenpideohjelma. Strategia syventää Uusimaa-ohjelmaa**.

1. TAIDEPOLITIikka

** Älykkään kasvun kehto

Taidepolitiikan tarkoituksen on turvata kulttuurisen harrastustoiminnan ja kulttuurilaitosten toimintaedellytykset. Tavoitteeksi asetetaan, että kulttuurinen tarjonta ja alan harrastus- ja osallistumismahdollisuudet ovat maan kärkiluokkaa Uudellamaalla.

Tämän toteuttamiseksi kuntien välinen yhteistyö avaa suuria mahdollisuuksia. Tässä osiossa kulttuurin omalakinen merkitys korostuu. Toimenpide-ehdotuksia:

Kulttuurilaitokset kunniaan ”

Alueella sijaitseviin kulttuurilaitoksiin kiinnittyy runsaasti asiantuntemusta sekä symbolisia ja alueen identiteettiin liittyviä merkityksiä. Kulttuurilaitosten sitoutuminen osaksi maakunnallista yhteistyötä palvelee aluetta monipuolisesti, sillä ne voivat olla parhaimmillaan johtavia maakunnallisia yhteistyön vetureita. Tätä toimintaa tulee edistää ja nähdä se suurena mahdollisuutena.

Kulttuurilaitoksilta on toisaalta lupa odottaa uudistumista ja uusia avauksia. Tämä voi tapahtua erilaisten yhteistyömuotojen lisäksi esimerkiksi yleisötyön kehittämisessä, oman taiteenalan tunnetuksi tekemisessä, oman toiminnan merkitysten tutkimisessa ja välittämisessä maakuntaan.

Varsinkin taidekoulutusta tarjoavien laitosten tulisi kehittää osallisuuttaan nykyistä aktiivisemmin ja laajemmin ympäröivän yhteiskunnan toimintaan. Miten ne voisivat viedä taiteenharastajia esimerkiksi sairaaloihin, hoitolaitoksiin, kauppakeskuksiin ja kaduille?

” Yhdistysten toimintaedellytysten turvaaminen

Yhdistysten toiminta kulttuurin alalla on Uudel-

lamaalla hyvin aktiivista. Erilaiset kulttuuriyhdistykset, paikallisyhdistykset, myös esimerkiksi urheiluseurat, ovat monissa kunnissa yhä tärkeämpiä kulttuuriharrastusten ja -tarjonnan tarjoajia.

Maakuntatasolla on löydettävä keinoja yhdistystoiminnan toimintaedellytysten turvaamiseen. Tätä varten tarvitaan laajaa positiivista näkemystä ja kokemusten jakamista yli hallinnollisten ja kuntarajojen. Kulttuuriyhdistykset ja kansalais-toiminta on nähtävä merkittävänä voimavarana, ei kuntien keinona rahastaa tai korvata budjettivajetta.

Toiminta- ja tilakysymykset kuntoon ”

Alueella ammatikseen taiteita harjoittavien toimintaedellytykset on turvattava. Kuntien on arvioitava omien koulujensa tai muiden tilojen vuokraperusteet ja tukikeinot sellaisiksi, että ammattilaisilla ja erilaisilla harrastusyhdistyksillä on riittävät mahdollisuudet toimia näissä tiloissa. Varsin pienin muutoksin saatetaan joko estää toimintaa tai sitten avata mahdollisuuksia. Tässä tarvitaan kokonaisvaltaista näkemystä. Yhdistysten toimintaedellytysten turvaaminen tältä osin on ensiarvoisen tärkeää.

” Kulttuuriharrastamisen tukeminen

Taide ja kulttuuri nähdään kansalaisten perusoi-keuksina ja kansalaisten omaehtoinen kulttuurin harrastaminen edistää hyvinvointia, yhteisöllisyyttä, luovuutta, tuleepa osasta myös ammat-titaiteilijoita. Taiteen perusopetusta tarjoavien oppilaitosten toimintaedellytykset on turvattava jatkossakin huomioiden taiteen soveltavat käyttö-mahdollisuudet.

Oppilaitokset ovat hieman vastaavassa ase-massa kuin suuret taidelaitokset, jolloin ne voivat olla omalta osaltaan kehittämässä uusmaalaista hyvinvointia kulttuurisin keinoin. Tässä työssä

alueella sijaitsevat neljä taideyliopistoa sekä useat ammattikorkeakoulut, jotka tarjoavat alaan liittyvää koulutusta, ovat avainasemassa.

2. KULTTUURITEOLLISUUS-POLITIikka

*** Kasvun mahdollisuudet. Älykkään kasvun kehto*

Kulttuuriteollisuuspolitiikan linjan kautta luodaan läheiset yhteydet Uudenmaan elinkeinopolitiikkaan ja pyritään tuomaan kulttuurialan erityiskysymykset esille. Kulttuurin merkitys luovien ajatusten ja innovaatioiden tekemisessä nostetaan keskiöön.

Kulttuurin merkitys Uudenmaan kehityksen menestystekijänä tunnustetaan jo nyt ja sitä kehitetään systemaattisesti. Erilaisten luovuustekijöiden korostuminen, kulttuurisektorin yritystoiminnan mahdollisuuksien avaaminen ja kulttuurialan liiketoiminnan keskittyminen nimenomaan Uudellemaalle tekee kulttuurisektorista keskeisen tulevaisuusvaikuttajan.

Yhdeksi kysymykseksi nousee se, kuinka pääkaupunkiseudun vahva kulttuuriklusteri voisi hyödyttää läheisemmin muuta Uuttamaata ja verkottua näiden toimijoiden kanssa.

Tämä vaatii myös kulttuuriteollisuuden parissa toimivien yritysten uudelleenorientaatiota. Taavoitteena on nostaa kulttuuriala ja siihen sitoutuva moninainen luovuus keskeiseksi Uudenmaan elinkeinopolitiikan vahvuudeksi ja tulevaisuustekijäksi. Samalla kehitetään kulttuurialan yritysten kehitymis- ja kasvumahdollisuuksia Uudella- maalla ja liitetään kulttuuriset seikat keskeiseksi osaksi Uudenmaan matkailuhankkeita.

Toimenpide-ehdotuksia:

” Kulttuuri tärkeäksi osaksi Uudenmaan elinkeinopolitiikkaa

Maan pääkaupunki Helsinki on sitonut kulttuuri-osaamisen tärkeäksi osaksi elinkeinopolitiikkaansa. Muunkin Uudenmaan on mahdollista päästä mukaan tähän kehitykseen, sillä alueella sijaitsevat lähes kaikki toimialan keskeisimmät tekijät ja vaikuttajat. Helsingin ja pääkaupunkiseudun kulttuuriklusterin säteily muun Uudenmaan kehitykseen on alueen tulevaisuuden yksi kulmakivi.

Korkeakouluyhteistyö mahdollisuutena

Uudellamaalla sijaitsevien kulttuurialan opintoja tarjoavien ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen kulttuurialan tutkimusta tulee toteuttaa läheisessä yhteistyössä alueen kulttuuriteollisuustoimijoiden kanssa. Hyöty yhteistyöstä on kaikille korvaamaton, mutta toistaiseksi vielä osin kehittymätön.

” Kulttuurimatkailun esiinnousu

Eräiden väitteiden mukaan matkailu on maailman suurin toimiala. Uusimaa ei menesty massaturismin markkinoilla, eikä sen tällä alueella tarvitsekaan menestyä, mutta sillä on mahdollisuuksia keskittää voimansa kulttuurimatkailun kehittämiseen. Helsingin Design District tai Fiskarsin Ruukin käsityöläis- ja taiteilijayhdyskunta ovat esimerkkejä sellaisista paikkaan sidotuista kulttuuriteollisuuden tuotteistamishankkeista, joita tulee kehittää lisää.

Uudenmaan erityispiirteiden ja kulttuuri-perinnön korostaminen, mahdollistaa uusien matkailupalvelujen kehittämisen ja samalla alueen mielenkiinnon lisäämiseen.

Mahdollisuus onnistua – ja epäonnistua ”

Tavoiteltaessa onnistuneita hankkeita ja tuotteita, on tärkeää avata uusia uria, jolloin riskinotot ja jopa ns. epäonnistumiset ovat mahdollisia. Tulee avata väyliä, joita kautta erilaiset rohkeat kokeilut, linjavedot ja avaukset tulevat mahdollisiksi. Tässä erityisesti alueen korkeakoulut voivat tarjota tilaisuuksia tällaiseen toimintaan.

3. KULTTUURINEN ALUE- JA METROPOLIPOLITIikka

*** Toimiva arki. Helppo tulla, olla ja toimia*

Luovat ja aikaansaavat ihmiset tarvitsevat ympärilleen ympäristön, jonka he kokevat positiivisella tavalla kehittäväksi, haastavaksi ja virikkeelliseksi. Uusimaa tarjoaa nimenomaan tällaisen ympäristön, joka parhaimmillaan heijastelee luovaa voimaa eri toimialojen ylitse.

Kulttuurinen alue- ja metropolipolitiikka yhdessä kulttuuriteollisuuspolitiikan kanssa nostaa esiin kulttuuriin sitoutuvat välineelliset arvot,

toisin sanoen keinot ottaa esiin kulttuurisektoriin sitoutuneesta taloudellisten, sosiaalisten ja luovien merkitysten kirjosta tekijöitä, joita kautta alueen taloutta, imagoa ja identiteettiä voidaan kehittää.

Samalla on mahdollista edistää kansalaisten hyvinvointia ja vastata erilaisiin haasteisiin, kuten etnisen ja kulttuurisen moninaisuuden erityiskysymyksiin. Tässä osiossa kulttuuri ymmärretään erityisesti elämäntapoina.

Tämän toimintalinjan tavoitteena on edistää pääkaupunkiseudun kuntien ja muun Uudenmaan välistä kulttuurista yhteistyötä. Tärkeä kysymys on, kuinka pääkaupunkiseudun kunnat voisivat säteillä positiivista vaikutusta muuhun maakuntaan, kuinka muu maakunta voisi edesauttaa pääkaupunkiseudun kulttuurialan toimijoita. Samalla nostetaan korkeatasoiset kulttuuriset palvelut keskeiseksi osaksi alueen imagopolitiikkaa.

Kulttuurihankkeiden määrällisesti ja ajallisesti riittävää rahoitusta ja niiden kohdentamismahdollisuuksia on kehitettävä aktiivisesti yhteistyössä eri rahoittajatahojen kesken ja pyrittävä vähintään maakuntatasolla uusiin, kulttuurin laajaa kehittämistä tukeviin ratkaisuihin sekä niistä tiedottamiseen.

Toimenpide-ehdotuksia:

” Etninen ja kulttuurinen moninaisuus esiin

Kulttuurikenttä tarjoaa loistavan mahdollisuuden keskustella ja välittää näkemyksiä eri kulttuurisista taustoista lähtöisin olevien yksilöiden ja ryhmien välillä. Erilaisten kulttuurilaitosten, -yhdistysten ja -toimijoiden avulla voidaan osaltaan kehittää syvempää ymmärrystä erilaisista kulttuurisen moninaisuuden näkemyksistä ja tavoista sekä lisätä osallistumisen mahdollisuuksia. Kulttuuriala tulisi nähdä Uudellamaalla etnisen ja kulttuurisen moninaisuustyön keskeiseksi väyläksi.

Paikalliskulttuurien ja -historian tutkimuksen merkitys on Uudellemaalle erityisen voimakasta. Uudet tutkimustulokset luovat pohjan uudelle maakunnan historian kirjoitukselle.

Ruotsinkielinen Uusimaa ”

Monet kansallisesti keskeiset ruotsinkieliset kulttuurilaitokset ja -toiminnot sijaitsevat Uudellamaalla. Näiden toimintaedellytysten turvaaminen on tärkeää kaksikielisen Uudenmaan tulevai-

suuden turvaamiseksi. Kulttuurialan toimijat ovat tämän työn keskeinen väylä.

” Kulttuurisen moninaisuuden turvaaminen

Taidelaitoksilla ja erityisesti oppilaitoksilla on vastuullaan kulttuurisen moninaisuuden turvaaminen. Globaalit markkinat saattavat omalta osaltaan olla vahvistamassa kulttuurista yhdenmukaisuutta. Väylä ei-kaupallisiin, alakulttuureihin välittyy usein erilaisten kulttuuriyhdistysten ja -toimijoiden kautta. Taiteen perusopetuksen valtionosuuksien

laajentaminen kattamaan yleisen oppimäärän opetusta vahvistaa kulttuurista osaamista ja luovuutta.

Paikallisidentiteetti nousuun – yhteisöllisyys esiin ”

Kulttuurin merkitys yhteisöllisyyden ja paikallisidentiteetin luoja, ylläpitäjänä ja uudistajana on tärkeä. Kulttuuri voi toimia sekä omalakisena tavoitteena että väylänä yhteisöllisyys- ja identiteettitavoitteiden saavuttamiseen. Kulttuurialan merkitys ja mahdollisuudet saattavat kuitenkin jäädä liiaksi taka-alalle ja huomaamatta, siksi sen vaikutus yhteisöllisyyskysymyksissä tulee huomioida.

Matkailullista yhteistyötä museoiden, taide- ja museoiden ja muiden kulttuuritoimijoiden sekä matkailuelinkeinon kesken tiivistetään koko Uudenmaan alueella sekä kulttuurielämysten tuoteistamiseksi että elämysmatkailun kehittämiseksi taiteen prosessien avulla.

Erinomaiset Uudellamaalla tehdyt esimerkit kulttuurisesta nuorisotyöstä, varttuneiden ihmisten parissa tehdyistä kulttuurihankkeista tai vaikkapa taidetta sairaaloihin -projekteista toimivat kannustimina vastaavan toiminnan tukemiselle ja organisoimiselle eri puolilla Uuttamaata.

Paikallisidentiteetin rakentamisessa kulttuurin ja kulttuuriperinnön mahdollisuudet on tunnistettava ja otettava käyttöön. Tämä edellyttää kulttuurialan toimijoiden uudelleenorientaatiota, ja samalla eri sektoreilla toimivien kulttuuriin suuntautuvan yhteistyön lisäystä.

Yksi suuri kysymys Uudenmaan alueella on se, kuinka erilaiset kulttuuriset toiminnot ja ilmentyvät löytävät paikkansa. Erilaiset yhdistykset,

erityisesti kotiseutuyhdistykset, edistävät keskeisellä tavalla uusmaalaisen paikallisidentiteetin syntymistä ja vahvistumista. Samalla on huomiotava, että kaikki toiminta ei kanavoidu yhdistysten kautta. Tällaisen toiminnan mahdollistaminen ja ymmärtäminen on myös tärkeää.

” Kulttuurista hyvinvointia ja elämänlaatua

Puhuttaessa hyvistä asuinympäristöistä, varsin arkiset ja jokapäiväiset asiat saattavat korostua. Mahdollisuus harrastaa, liikkua, olla turvassa, osallistua, elää monipuolista elämää nousevat esiin. Näiden tavoitteiden toteuttamiseksi kannustetaan kulttuurialan toimijoita uusiin alue- ja kaupunkipoliittisiin elämänlaatua kehittäviin innovaatioihin ja varaudutaan niiden toteuttamiseen.

Kulttuurialan toimijoiden mahdollisuus tuottaa hyvinvointia tunnustetaan ja sille avataan mahdollisuuksia toteutua. Mahdollisuus saada kulttuuripalveluita sekä suomen- että ruotsinkielellä turvataan.

Yhteisöllisyyttä vahvistavia toimenpiteitä tulee tehostaa vahvimmin syrjäytymisriskissä olevien ryhmien tavoittamiseksi; näitä ovat mm. vaajaakuntoiset, ikääntyvät ja heikoimmassa asemassa olevat maahanmuuttajat.

Muuttajien Uusimaa ”

Uusimaa on niin maassa- kuin maahanmuuttajien suurta vastaanottoaluetta. Maakunnassa tulisi olla jäsentyneet keinot toivottaa uudet asukkaat tervetulleiksi. Kulttuuripalveluiden korostaminen tässä yhteydessä on ensiarvoisen tärkeää. On myös huomioitava, että vaikka uusi asukas ei käyttäisikään kaikkia tarjolla olevia kulttuuripalveluja, jo niiden olemassaolo lisää alueen houkuttelevuutta ja viihtyvyyttä.

” Kulttuurin yhteisöllinen merkitys

Edellä kuvatut toimenpide-ehdotukset korostavat kulttuurin yhteisöllisiä merkityksiä. Koska tavoiteltavat kohderyhmät ovat hyvin heterogeenisiä, keinojenkin tulee huomioida tämä moninaisuus ja monet avautuvat mahdollisuudet. Kulttuuri, jos

mikä alue, pystyy nostamaan esiin luovia ja ennen kokemattomia rohkeita ratkaisuja. Kulttuurialan toimijoilta voi suorastaan edellyttää rajojen rikkomista ja kyseenalaistamista.

4. KULTTUURIYMPÄRISTÖ-POLITIikka

*** Kestävä luonnontalous. Puhdas ja kaunis Uusimaa*

Uusimaa, sen ympäristö ja maisemat muuntuvat jatkuvasti vilkkaan rakentamisen ja väestön lisääntymisen myötä. Maakunnan rikkaat ja monipuoliset kulttuuriympäristöt ilmentävät Uudenmaan historian tarinaa. Niiden arvojen vaaliminen edelleen jatkuvassa tarinassa on merkityksellistä alueen asuin- ja toimintaympäristöjä säilyttäessä ja kehitettäessä. Tässä toimintalinjassa kiinnitetään huomiota aiemmilta sukupolvilta perittyihin kulttuuriympäristöihin, aineellisen kulttuuriin ja niiden merkitykseen.

Toimenpide-ehdotuksia:

Kulttuuriympäristön hoito ja vaaliminen ”

Olemassa olevia kulttuuriympäristöjä tulee vaalita siten, että ne toisaalta säilyttävät ominaispiirteitään ja toisaalta tarjoavat mahdollisuuksia uusille käyttötavoille. Ympäristöjä ei siten tule nähdä ainoastaan säilyttämisen näkökulmasta, vaan myös uusien tulkintojen viitekehyksessä. On tärkeää, että maakunnassa mahdollistetaan myös tulevaisuuden kulttuuriympäristöjen syntyminen. Tässä strategiassa esitettyjä näkemyksiä voi hyvin soveltaa myös kulttuuriympäristöihin.

” Kulttuuriympäristöt kilpailutekijänä

Hyvin hoidetut kyläyhteisöt, asuinalueet ja arkiset aherruksen näyttämöt ovat merkityksellisiä pidettäessä Uuttamaata ja sen eri osia houkuttelevana asumisen, työ- ja vapaa-ajankohteina. Kulttuuriympäristöt on nähtävä Uudellamaalla arvokkaana voimavarana sekä merkittävänä kilpailutekijänä.

LIITE 2: Kulttuuristrategian laadintaan osallistuneet

Uudenmaan kulttuurin asiantuntijaryhmä

Anders Lindholm-Ahlefeldt, Kauniainen
Anne Laitinen, Sipoo
Annukka Larkio, Vantaa, ryhmän puheenjohtaja
Eero Ahtela, Lohja
Esa Ukkola, Tuusula
Jaakko Pesola, ELY
Juha Eskelinen, Uudenmaan liitto
Juha Vilja, Espoo
Kalle Jämsen, Järvenpää
Lotta Lerviks, Raasepori
Maaret Eloranta, Kirkkonummi
Marke Naski, Tuusula
Marke Vornanen, Nurmijärvi
Merja Kukkonen, Porvoo
Merja Lonkanen, Vihti
Pentti Halonen, Hyvinkää
Raija Penttinen, Askola
Ruska Still, Siuntio
Sirpa Flinck, Loviisa
Tarja Haili, Uudenmaan liitto, ryhmän sihteeri
Tarja Kuusela-Nissinen, Mäntsälä
Tiina Kuoppa, Uudenmaan taidetoimikunta
Tuula Palaste-Eerola, Uudenmaan liitto
Veikko Kunnas, Helsinki

Uudenmaan matkailun asiantuntijaryhmä

Antti-Pekka Röntynen, Siuntio
Hannu Haukkasalo, Tuusula
Henrik Wager, ELY
Jari-Heikki Laitinen, Hyvinkään kaupunki
Juha Eskelinen, Uudenmaan liitto
Laura Marjamo, Espoo Marketing Oy
Lilian Järvinen, Loviisa
Maarit Enberg, Vantaa
Marika Pulliainen, Hanko
Marke Vornanen, Nurmijärvi
Marko Tiirinen, Kirkkonummi
Minna Ermala, Lohja
Olli Keto-Tokoi, Järvenpää
Pihla Väänänen, Helsinki
Rauno Tiainen, Sipoo
Sari Myllynen, Porvoo
Sirkku Mäkelä, Mäntsälä
Tarja Koistinen, Uudenmaan liitto, ryhmän sihteeri
Topi Haapanen, Posintra Oy, ryhmän puheenjohtaja
Viveca Blomberg, Raasepori

Lausunnon antaneet

Esitystaiteen seura
Hangon kaupunki
Helsingin kansainvälinen keskus Caisa
Järvenpään kaupunki
Konserttikeskus
Kulttuuria kaikille/ Yhdenvertaisen kulttuurin puolesta ry
Pukkilan kunta
Raaseporin kaupunki
Sulasol
Suomen Kotiseutuliitto ja sen Uudenmaan jäsenyhteisöjentyöryhmä
Espoon kaupunginosayhdistysten liitto EKYL
Helsingin kaupunginosayhdistysten liitto Helka ry
Suomen Taiteilijaseura
Suomen Teatterit ry
Taiteen edistämiskeskus TAIKE
Tanssin tiedotuskeskus
Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto TEME ry
Uudenmaan Kansanmusiikkiyhdistys ry
Vantaan kaupunki

Työpajat 1 ja 2

Ahtela Eero, Lohjan kaupunki 1
Baran Karola, TEME 2
Engström Asta, Pukkilan kunta 1, 2
Friman Jennika, Hangon kaupunki 2
Halon Pentti, Hyvinkään kaupunki 2
Jämsén Kalle, Järvenpään kaupunki 1
Kettunen Kaisa, Kulttuurikeskus Annantalo, Helsingin kaupunki 2
Kuoppa Tiina, Uudenmaan taidetoimikunta 2
Laitinen Anne, Sipoon kunta 2
Larkio Annukka, Vantaan kaupunki 1, 2
Laurila-Hakulinen Raisa, Lasten ja nuorten taidekeskussäätiö 2
Niutanen Ville, Suomen Taiteilijaseura 1, 2
Lonkainen Merja, Vihdin kunta 1
Nuorgam Keijo, City-Samit 1
Parkkonen Timo, Valokuvataiteilijoiden liitto 1, 2
Paqvalen Rita, Kulttuuria Kaikille 1
Saarikivi Tommi, Suomen Teatterit 1
Salo Tuula, Suomen Kotiseutuliitto 1
Seistola Meri, Mediakasvatuskeskus Metka 1
Sievänen Pauliina, Uudenmaan ELY-keskus 2
Ukkola Esa, Tuusulan kunta 2
Vanhatalo Riitta, Suomen Kotiseutuliitto 2
Vauhkonen Heli, Uudenmaan liitto 2
Vornanen Marke, Nurmijärven kunta 2
Haili Tarja, Uudenmaan liitto 1, 2

VUONNA 2025 UUSIMAA ON
VAHVAN KASVUN MAAKUNTA, JOSSA
LUOVAAN OSAAMISEEN PERUSTUVA
YRITYSTOIMINTA ON OLENNAINEN OSA
ALUEEN ELINKEINORAKENNETTA JA
TYÖLLISYYTTÄ.

Uudenmaan liitto // Nylands förbund
Uusimaa Regional Council // Helsinki-Uusimaa Region

Esterinportti 2 B • 00240 Helsinki • Finland
+358 9 4767 411 • toimisto@uudenmaanliitto.fi • uudenmaanliitto.fi